

M.Ed. Semester - 2 (CBCS) Examination
August/September -2020 [NEW COURSE]
Core-5: Philosophy of Education (CORE COURSES)

Time: 2:00 Hours

Marks: 56

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન.૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં) લખો. (૨૦)
1. શિક્ષણના હેતુઓ, અભ્યાસક્રમ અને શિક્ષણપદ્ધતિ અંગે આદર્શવાદ તથા પ્રકૃતિવાદના વિચારોની તુલના કરો.
 2. તત્ત્વજ્ઞાનની વિવિધ શાખાઓ સમજાવો.
 3. શિસ્ત અને શિક્ષક-વિદ્યાર્થી સંબંધ અંગે વાસ્તવવાદી તથા અસ્તિત્વવાદી દ્રષ્ટિબિંદુ સમજાવો.
- પ્રશ્ન.૨(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં લખો. (૦૫)
1. તત્ત્વજ્ઞાન અને શિક્ષણ વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો.
 2. વ્યવહારવાદ અનુસાર 'જ્ઞાન', 'મૂલ્ય' અને 'નૈતિકતા' સ્પષ્ટ કરો.
 3. શૈક્ષણિક તત્ત્વજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો.
- પ્રશ્ન.૨(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (૦૩)
1. તત્ત્વજ્ઞાન અનુસાર જ્ઞાનના બે સ્ત્રોતો જણાવો.
 2. જ્ઞાનમીમાંસા અનુસાર જ્ઞાન પ્રત્યેનાં ત્રણ વલણો જણાવો.
 3. 'તત્ત્વજ્ઞાન (Philosophy)' શબ્દ કઈ ભાષાના કયા શબ્દમાંથી ઉતરી આવ્યો છે?
 4. આદર્શવાદમાં માનતા કોઈ એક ભારતીય કેળવણીકારનું નામ લખો.
 5. અસ્તિત્વવાદ અનુસાર શિક્ષણના બે હેતુઓ જણાવો.

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન.૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં) લખો. (૨૦)
1. વર્તમાન સમયમાં મહાત્માગાંધીની શૈક્ષણિક ફિલસૂફીની પ્રસ્તુતતા જણાવો.
 2. રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના શૈક્ષણિક વિચારો જણાવો.
 3. ભગવદ્ ગીતામાં વ્યક્ત થતું શિક્ષણ દર્શન રજૂ કરો.
- પ્રશ્ન.૪(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં લખો. (૦૫)
1. 'ઉપનિષદ' દ્વારા સૂચિત શિક્ષણ પદ્ધતિઓ સમજાવો.
 2. શિક્ષણના હેતુ અંગે જે કૃષ્ણમૂર્તિના વિચારો લખો.
 3. જૈન ધર્મમાં રજૂ થયેલ અભ્યાસક્રમ વિષયક વિચારો લખો.
- પ્રશ્ન.૪(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (૦૩)
1. ગુજરાતમાં મહાત્મા ગાંધી દ્વારા સ્થાપિત ઉચ્ચ શિક્ષણની સંસ્થાનું નામ જણાવો.
 2. ટાગોરની શિક્ષણ ફિલસૂફીમાં કયા વાદની પ્રતિતિ થાય છે?
 3. મનની કેળવણી માટે મહર્ષિ અરવિંદે કઈ બાબત પર ભાર મૂક્યો છે?
 4. ઉપનિષદ આધારિત શિક્ષણવિચારને વ્યક્ત કરતું કોઈ એક વાક્ય લખો.
 5. બૌદ્ધધર્મના શિક્ષણ વિચારો રજૂ થયા હોય તેવાં એક પુસ્તકનું નામ લખો.

ENGLISH VERSION

SECTION-1

- Q.1 Answer any two from following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)
1. Compare the aims of education, curriculum and teaching methods according to Idealism and Naturalism.
 2. Explain different branches of philosophy.
 3. Explain realism and existentialism points of view on discipline and teacher-student relationships.
- Q.2(A) Answer any one from following questions. Answer should be in about 125 words. (05)
1. Explain the relationship between philosophy and education.
 2. Define 'knowledge', 'value' and 'morality' according to pragmatism.
 3. Describe the scope of philosophy of education.
- Q.2(B) Answer any three of the following questions in very brief. (03)
1. State two sources of knowledge according to philosophy.
 2. Describe the three attitudes towards knowledge according to epistemology.
 3. From which is the word 'philosophy' derived?
 4. Write a name of any one Indian educationist who believes in idealism.
 5. Write two aims of education according to existentialism.

SECTION-2

- Q.3 Answer any two from following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)
1. State the relevance of the Mahatma Gandhi's educational philosophy in modern time.
 2. State the educational ideas of Ravindranath Tagore.
 3. Present the educational philosophy in the Bhagavad Gita.
- Q.4(A) Answer any one from following questions. Answer should be in about 125 words. (10)
1. Explain the teaching methods as depicted in 'Upanishads'.
 2. Write the thoughts of Krishnamurti on the aims education.
 3. Write ideas about curriculum according to Jainism.
- Q.4(B) Answer any three of the following questions in very brief. (05)
1. Name the institute of higher education founded by the Mahatma Gandhi in Gujarat.
 2. Which ideology is reflected in Tagore's educational philosophy?
 3. What has Maharishi Arvind emphasized to educate the mind?
 4. Write a sentence expressing the Upanishad based teaching.
 5. Name a book that introduces Buddhist educational ideas.
